**Euroopan parlamentti**
2024-2029

*Ulkoasiainvaliokunta*

**2025/2084(INI)**

1.7.2025

# MIETINTÖLUONNOS

EU:n ja Yhdysvaltojen poliittisista suhteista
(2025/2084(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Michał Szczerba

PR_INI

## SISÄLTÖ

**Sivu**

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS .....3

PERUSTELUT .....7

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA.....8

# EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

**EU:n ja Yhdysvaltojen poliittisista suhteista**
**(2025/2084(INI))**

*Euroopan parlamentti*, joka

– ottaa huomioon vuonna 1990 annetun transatlanttisen julistuksen EY:n ja Yhdysvaltojen suhteista,

– ottaa huomioon 15. kesäkuuta 2025 annetun transatlanttisen lainsäätäjien vuoropuhelun yhteisen julkilausuman,

– ottaa huomioon 2. huhtikuuta 2025 antamansa päätöslauselmat yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanosta – vuosikertomus 2024[1] ja yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan täytäntöönpanosta – vuosikertomus 2024[2],

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa ja suosituksensa transatlanttisista suhteista, erityisesti 13. joulukuuta 2023 antamansa suosituksen neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle EU:n ja Yhdysvaltojen välisistä suhteista[3],

– ottaa huomioon 29. kesäkuuta 2022 Naton Madridin-huippukokouksessa hyväksytyn strategisen konseptin,

– ottaa huomioon 22. maaliskuuta 2022 hyväksytyn EU:n turvallisuus- ja puolustusalan strategisen kompassin,

– ottaa huomioon 19. maaliskuuta 2025 julkaistun valkoisen kirjan Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä,

– ottaa huomioon 25. kesäkuuta 2025 annetun Haagin huippukokouksen julistuksen,

– ottaa huomioon 26. kesäkuuta 2025 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät,

– ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan lausunnon,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. ottaa huomioon, että EU:n ja Yhdysvaltojen strateginen kumppanuus perustuu pitkään yhteiseen historiaan, demokraattisiin arvoihin ja yhteisiin etuihin ja että tämä kumppanuus on ollut keskeisessä asemassa rauhan, vakauden, demokratian ja vaurauden edistämisessä Atlantin molemmin puolin ja koko maailmassa;

[1] Hyväksytyt tekstit, P10_TA(2025)0057.
[2] Hyväksytyt tekstit, P10_TA(2025)0058.
[3] Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0468.

B. ottaa huomioon, että geopoliittisessa toimintaympäristössä on uusia ja monimutkaisia haasteita, kuten autoritaarisuuden kasvava vetovoima, geopoliittinen kilpailu, teknologinen murros ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat katastrofit;

C. katsoo, että EU:n ja Yhdysvaltojen suhteisiin tarvitaan kiireellisesti kokonaisvaltainen ja monivivahteinen lähestymistapa, jolla tasapainotetaan tehostettu yhteistyö, strateginen sitoutuminen, keskinäinen kunnioitus ja yhteisten etujen ajaminen;

D. ottaa huomioon, että Nato on edelleen transatlanttisen turvallisuuden keskeinen ja korvaamaton kulmakivi ja että Euroopan ja Yhdysvaltojen välinen puolustusyhteistyö on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan estää transatlanttiseen ja maailmanlaajuiseen turvallisuuteen kohdistuvat nykyiset ja uudet uhat;

E. ottaa huomioon, että demokraattiset arvot, perusihmisoikeudet ja oikeusvaltioperiaate muodostavat transatlanttisen kumppanuuden ja maailmanlaajuisen sääntöpohjaisen järjestyksen perustan ja tukipilarit;

F. katsoo, että EU:n ja Yhdysvaltojen suhteita koskevan yleisen ymmärryksen, viestinnän ja tiedotustoimien vahvistaminen kansalaisten keskuudessa molemmilla mantereilla on ratkaisevan tärkeää luottamuksen lujittamiseksi ja keskinäisen tietoisuuden lisäämiseksi;

G. katsoo, että strateginen autonomia sääntelyn ja teknologian aloilla on ratkaisevan tärkeää EU:lle samalla kun säilytetään vahva transatlanttinen kumppanuus ja kunnioitetaan suvereniteettia;

H. toteaa, että maailmanlaajuisten ja alueellisten mahtien, erityisesti Venäjän, Iranin ja Kiinan, nousun aiheuttamat kasvavat geopoliittiset haasteet edellyttävät koordinoitua ja strategista transatlanttista lähestymistapaa;

I. katsoo, että koska EU ja Yhdysvallat muodostavat maailman suurimman kauppa- ja investointikumppanuuden, niiden vahva keskinäinen taloudellinen riippuvuus on edelleen keskeinen maailmanlaajuisen taloudellisen vakauden ja kasvun edistäjä;

1. kehottaa omaksumaan Yhdysvaltojen kanssa toteutettavaa strategista kumppanuutta koskevan koordinoidumman, johdonmukaisemman ja enemmän tulevaisuuteen suuntautuvan EU:n lähestymistavan, jossa keskitytään sekä lyhyen että keskipitkän aikavälin tavoitteisiin, jotta voidaan luoda selviytymiskykyiset ja tulevaisuuteen valmiit suhteet, joilla voidaan vastata tehokkaasti muuttuviin maailmanlaajuisiin realiteetteihin ja uusiin haasteisiin;

2. kehottaa käynnistämään ja ylläpitämään EU:n ja Yhdysvaltojen välisiä jatkuvia korkean tason strategisia vuoropuheluja, joissa käsitellään suhteiden keskeisiä käännekohtia ja haasteita painottaen erityisesti kauppaa, turvallisuutta ja uusia geopoliittisia uhkia; korostaa, että Euroopan on toimittava ennakoivasti ja vastuullisesti omassa turvallisuus- ja puolustuspolitiikassaan tiiviissä yhteistyössä Yhdysvaltojen ja Naton kanssa;

3. panee merkille Yhdysvaltojen aiemman ja nykyisen johtavan roolin globaaleissa asioissa ja kannustaa Yhdysvaltoja jatkamaan Euroopan turvallisuuden tukemista, myös sotilaallisen läsnäolon avulla; uskoo vakaasti, että pahantahtoisten hallintojen jatkuvan uhan vuoksi tiivis yhteistyö hyödyttää molempia osapuolia;

4. muistuttaa, että EU ja Yhdysvallat tuomitsevat yhdessä Iranin pahantahtoisen ja vihamielisen vaikutusvallan Lähi-idässä, mukaan lukien sen tuki Hamasin 7. lokakuuta 2023 Israelia vastaan tekemille halveksittaville terrori-iskuille sekä Iranin aktiivinen tuki terroristeille eri puolilla maailmaa; korostaa Iranin ydinohjelman yleiselle turvallisuudelle muodostamaa valtavaa vaaraa;

5. korostaa tarvetta säilyttää EU:n sääntelyn riippumattomuus kriittisillä politiikan aloilla ja vahvistaa sitä ja kehottaa kunnioittamaan kaikilta osin EU:n suvereeneja päätöksentekoprosesseja ja institutionaalista eheyttä;

6. kehottaa EU:ta ja Yhdysvaltoja vastaamaan Kiinan muodostamaan monitahoiseen haasteeseen ja korostaa, että tarvitaan kokonaisvaltaista ja hyvin koordinoitua transatlanttista strategiaa, jossa Kiina tunnustetaan strategiseksi kilpailijaksi; kehottaa myös torjumaan yhdessä Kiinan vakoilu- ja vaikuttamisoperaatioita, samalla kun jatketaan Taiwanin demokratian tukemista; panee merkille Kiinan roolin Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen ja Venäjän Euroopan turvallisuuteen ja transatlanttiseen turvallisuuteen kohdistamien uhkien yhtenä mahdollistajana ja tukijana;

7. korostaa Yhdysvaltojen välttämätöntä ja jatkuvaa roolia Naton johdossa ja yhteisissä turvallisuustoimissa ja vahvistaa tukevansa voimakkaasti Natoa transatlanttisen puolustuksen ja pelotteen perustavanlaatuisena instituutiona, erityisesti Venäjän sekä Iranin, Valko-Venäjän ja Pohjois-Korean kaltaisten hallintojen hyökkäysten ja epävakauttavien toimien torjunnassa; tunnustaa Naton roolin rauhan ja vakauden edistämisessä euroatlanttisen alueen ulkopuolella;

8. tukee ja kannattaa sitä, että lisätään Euroopan puolustusmenoja ja -aloitteita, jotka ovat täysin Naton tavoitteiden mukaisia, mukaan lukien pyrkimykset rakentaa suorituskykyisempi ja uskottavampi eurooppalainen pilari liittokunnan sisälle; korostaa tarvetta koordinoida puolustusteollisuuteen liittyvää politiikkaa ja yhteistyötä teollisuudenalojen kesken;

9. korostaa, että EU:n on pysyttävä valppaana, hyvin valmistautuneena ja valmiina mukautumaan kaikkiin mahdollisiin ennakoimattomiin tilanteisiin suojellakseen ja edistääkseen etujaan transatlanttisessa kumppanuudessa;

10. vahvistaa EU:n ja Yhdysvaltojen yhteisen sitoumuksen tukea Ukrainaa sen jatkuvassa puolustautumisessa Venäjän hyökkäystä vastaan muun muassa vahvistamalla Venäjän vastaisia pakotekehyksiä ja asettamalla se vastuuseen sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan; kannattaa lisäksi Venäjän pysäytettyjen valtion ja yksityisten varojen käyttöä Ukrainan elpymisen ja jälleenrakentamisen tukemiseen; korostaa, että Ukrainan yhdentyminen Eurooppaan on EU:n ja Yhdysvaltojen yhteisen edun mukaista;

11. painottaa EU:n ja Yhdysvaltojen välisen tavara- ja palvelukaupan merkitystä; korostaa, että Yhdysvaltojen tavara- ja palveluvienti EU:hun tukee 2,3:a miljoonaa työpaikkaa Yhdysvalloissa ja EU:n yritysten investoinnit Yhdysvaltoihin työllistävät 3,4 miljoonaa ihmistä; kannustaa molempia osapuolia pyrkimään tullien ja tullien ulkopuolisten kaupan esteiden poistamiseen ja ratkaisemaan mahdolliset kauppakiistat vuoropuhelun ja yhteistyön avulla;

12. kehottaa tekemään tiivistä yhteistyötä ja koordinoimaan toimia taloudellisen turvallisuuden alalla ja erityisesti vaihtamaan tietoa vientivalvonnasta ja ulkomaisiin suoriin sijoituksiin liittyvistä uhkista; korostaa yhteistyön merkitystä yhteisissä ulkoisissa taloudellisissa haasteissa, kuten ylikapasiteetti ja epäterveet kaupan käytännöt, myös Kiinan taholta; kehottaa tekemään yhteistyötä kriittisten raaka-aineiden saatavuuden parantamiseksi ja häiriönsietokykyisten toimitusketjujen rakentamiseksi; kannattaa tuotannon siirtämistä ystävällismielisiin maihin koskevien aloitteiden kehittämistä taloudellisen kilpailukyvyn lisäämiseksi;

13. kannustaa tehostamaan yhteistyötä teknologisessa innovoinnissa, mukaan lukien strategisten ja kehittyvien teknologioiden, kuten kehittyneen valmistuksen, tekoälyn ja kvanttilaskennan, kehittäminen ja käyttöönotto; kehottaa toteuttamaan toimia, joilla parannetaan talouden häiriönsietokykyä tehostamalla huipputason teknologisten resurssien siirtoa EU:n ja Yhdysvaltojen välillä, luomalla asianmukaisia normeja näiden teknologioiden turvallisuudelle ja vahvistamalla niihin liittyviä toimitusketjuja;

14. korostaa, että on tärkeää ylläpitää ja tehostaa tiivistä koordinointia energiaturvallisuuden ja erityisesti raaka-ainevirtojen alalla sekä yhteistyötä puhtaiden energiaratkaisujen, myös ydinteknologioiden, kehittämisessä ja edistämisessä;

15. ilmaisee huolensa Yhdysvaltojen päätöksestä olla panematta täytäntöön Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön maailmanlaajuista verosopimusta; katsoo, että oikeudenmukaista verotusta koskeva koordinoitu kansainvälinen järjestelmä on ratkaisevan tärkeä, jotta globaalista taloudesta voidaan tehdä oikeudenmukaisempi ja kestävämpi;

16. toteaa, että on tärkeää rakentaa ja ylläpitää EU:n ja Yhdysvaltojen välistä aitoa ja tasavertaista kumppanuutta, joka perustuu keskinäiseen kunnioitukseen, yhteisiin demokraattisiin arvoihin ja yhteisiin strategisiin etuihin; kehottaa tehostamaan toimia demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen edistämiseksi maailmanlaajuisesti;

17. kehottaa sekä EU:ta että Yhdysvaltoja tehostamaan merkittävästi tiedotus- ja viestintästrategioitaan, jotta voidaan tehdä tunnetuksi transatlanttista kumppanuutta ja lisätä sen ymmärtämystä kansalaisten ja sidosryhmien keskuudessa ja edistää yhteistyötä Yhdysvaltojen liittovaltiotason ulkopuolella ottamalla mukaan osavaltioiden viranomaisia, kuvernöörien toimistoja, osavaltioiden parlamentteja ja muita elimiä, jotka voivat tukea tällaisen yhteistyön kehittämistä;

18. suosittaa vuoropuhelua ajatushautomoiden, kansalaisyhteiskunnan, tiedeyhteisön ja muiden valtiosta riippumattomien sidosryhmien kanssa yleisen ymmärryksen lisäämiseksi ja tietoon perustuvan keskustelun edistämiseksi; kehottaa edistämään koulutus- ja kulttuurivaihtoa sekä matkailua;

19. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Euroopan unionin neuvostolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille ja Yhdysvaltain kongressille.

## PERUSTELUT

EU:n ja Yhdysvaltojen transatlanttinen kumppanuus perustuu yhteiseen sitoutumiseen demokratiaan, oikeusvaltioperiaatteeseen ja sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen. Maailmanlaajuisen epävakauden lisääntyessä mietinnössä korostetaan tarvetta uudistaa EU:n ja Yhdysvaltojen strateginen suhde, joka perustuu keskinäiseen kunnioitukseen, tiiviimpään yhteistyöhön ja yhteiseen visioon maailmanlaajuisesta rauhasta, turvallisuudesta ja vauraudesta.

Siinä korostetaan, että Nato on transatlanttisen turvallisuuden kulmakivi, ja pidetään myönteisenä sitä, että EU on lisännyt ponnistelujaan vahvemman ja suorituskykyisemmän puolustuspilarin rakentamiseksi liittokunnan sisälle. Mietinnössä kehotetaan vahvistamaan turvallisuutta ja puolustusta koskevaa vuoropuhelua, koordinoimaan tiiviisti taloudellista turvallisuutta ja tehostamaan yhteistyötä teknologisen innovoinnin, kaupan ja energian alalla.

Mietinnössä vahvistetaan, että EU:n ja Yhdysvaltojen tuki Ukrainalle on ratkaisevan tärkeä, myös siten, että Venäjän pysäytettyjä valtion varoja käytetään jälleenrakentamiseen. Siinä käsitellään myös autoritaaristen mahtien, kuten Kiinan ja Iranin, aiheuttamia haasteita.

Siinä korostetaan parlamentaarisen diplomatian roolia ja suositetaan jäsennellyn yhteydenpidon tehostamista, myös osavaltio- ja paikallistasolla, sekä laajempaa yhteistyötä ajatushautomoiden, kansalaisyhteiskunnan ja tiedeyhteisön kanssa, jotta voidaan tukea transatlanttista kumppanuutta ja varmistaa pitkän aikavälin strateginen yhteensovittaminen.

## LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti saaneensa tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan mietintöä ennen sen hyväksymistä valiokunnassa:

| Yhteisö ja/tai henkilö |
|---|
| Polski Instytut Spraw Miedzynarodowych (The Polish Institute of International Affairs) |

Esittelijä on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

Kun luettelossa mainitaan luonnollisen henkilön nimi ja/tai tehtävänimike, esittelijä vakuuttaa antaneensa kyseiselle henkilölle Euroopan parlamentin tietosuojaselosteen numero 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), jossa määritetään henkilötietojen käsittelyyn sovellettavat ehdot ja siihen liittyvät oikeudet.